Szív és szorgalom

Ceruzarajz Ruzsáról

Tar fák ágait cibálja a téli szél, kavarja a havat és táncoltatja a tanyák ereszei alá rakott pirosló paprikafüzéreket. Hó és hó mindenfelé a széles ruzsai határban. S most, ebben a hideg, hóförgeteges januárban, mégis olvad a maradiság, hogy átadja a helyét a vajudással járó, de melengető értelemnek, amely félrelöki a mezsgyéket és nagyüzemeket teremt a homokon. Az érzések birokrakelése, a tépelődések, az órákig tartó türelmes eszmecserék ellenére is megkapóan nagyszerű az új születése!

A messzi tanyákról csoportosan jönnek a tanácsházára az emberek és belépési nyilatkozatokat kérnek a tsz-be. Azt mondják: »Mi sem akarunk kimaradni, mi is a szorgalmas nép közé tartozunk.«

Megmozdult hát a föld Ruzsán is.

Napsugár néven — amint már jelentettük — 78 család 515 hold földdel (ennek mintegy 25 százaléka szőlő és gyümölcsös) új szövetkezetet alakított. Tömegesek a belépések a régebben működő Kiss Imre és a Haladás Tsz-ekbe. Ujabb és újabb emberek kopogtatnak a Napsugár ajtaján.

Uj, szocialista község bontakozik, amelynek ezernyi történetéből álljon itt néhány.

●

Kanadai nyárfák szegélyezik Négyökrű Antal tanyáját, a Ruki határrészen. A gazda nem akármilyen ember, híre, neve van és úgy tisztelik, mint a szőlő- és gyümölcstermelés avatott mesterét. Tizenkét kataszteri hold földjéből fél holdon gyümölcsfák adják a termést, egy holdon dús fürtöket hoz a szőlő és egy hold új telepítésű gyümölcsöse most fordul termőre.

Beszéde lassú csobogású és őszinte. Igy vallott érzéseiről ott a tanyájában, a szép, tiszta szobában:

— Jól éltem, mint egyéni gazda. Meggyőződésem azonban, hogy a nagyüzemben közös munkával én és paraszttársaim sokkal jobban megtaláljuk számításainkat, mint az egyéni parcellákon. Mert — pötyögtette a szavakat — haladni kell!

Aztán percnyi szünet után hozzáfűzte:

— Nemcsak a földünket vittük a közösbe, hanem a szívünket, lelkünket és a szorgalmunkat is. Mert csak így lehet igazi a szövetkezésünk.

Milyen találó szavak és tényeivel lépten-nyomon találkozik itt az ember, ahogy hallgatja a tanyaiakat. S hadd írjam még ide Négyökrű Antalról, hogy paraszttársai a Napsugár Tsz elnökéül választották.

●

— Ezt a bort kóstolják meg! — invitál bennünket az Öregsoron élő, 39 esztendős Szűcs Vince.

Poharakba tölti a bort. Színe akár a rubin, s tűz van benne. Izlik, de még mennyire!

— Hát kérem — magyarázza Szűcs Vince nekihevülve —, a szövetkezetben különösen jó lehetőség kínálkozik arra, hogy ilyen, meg még ennél is jobb bort állítsunk elő. Mert én — fordul felém, hiszen most találkoztunk először — szövetkezeti tag vagyok. Beléptem. S valamennyien igényesebbek leszünk a szövetkezetben. De ez nem baj, mert az erőnket összeadva, szorgalommal, jobb sort ad a nagyüzem, csak jól kell a földdel bánni. Hát mi így is akarjuk csinálni.

Felesége és kislánya is hallgatja a szavakat. Az asszony aztán megtoldja:

— Bizony, a döntésig sokat viaskodtunk magunkkal. Dehát jó, hogy túl vagyunk rajta.

A gazda újra bort tölt a poharakba, és a világ legtermészetesebb hangján jelenti ki:

— Vihetek és viszek is én ebből a borból kóstolót Kádár elytársnak Pestre és nem vallok vele szégyent.

●

Elkésett egy csepeli üzenet, amelyet Kopasz Pista bácsi István nevű munkásfia küldött édesapjának Ruzsára. A fia arra kérte édesapját, hogy lépjen be a szövetkezetbe. Az öreg a sorokat olvasva mérges lett: »Hej, mit képzel az a gyerek, talán nem gondolja, hogy kimaradok.« És írt egy levelet, hogy ő bizony az elsők között volt, akik odakanyarintották nevüket a belépési ívre. Igy tette ezt másik, önállóan gazdálkodó fia, György is.

Amikor Pista bácsitól érdeklődtem a belépés felől, azt válaszolta:

— Hát bizony, elsők között léptem a tsz-be. Hogy miért? Hát így illik ez egy 1919-es volt vörös katonához.

●

Ottlik András bácsi 11 hold földön gazdálkodik, s ebből 200 négyszögöl a barackoskert, két és fél hold a szőlő. Bizony, ő a legmakacsabb emberek közé tartozott, akik az őt felkereső munkás testvéreknek — miután szíves szóval, borral fogadta őket — egyre csak azt válaszolta: »Nem lépek be! Nem!« Azért nem volt harag, s újra, meg újra felkeresték őt a népnevelők. Aztán egyszer Bandi bácsi aláírta a belépési nyilatkozatot, s a községben járva, minden ismerősének azzal büszkélkedett, hogy ő tsztag, s bár ő öreg, de azért halad a korral. Szóval agitált a szövetkezés mellett.

Miért makacskodott hát annyira? Nevetve mesélte erről:

— Hát kolonc volt rajtam a kisparcella. Aztán ugye az ember szereti kéretni magát. Meg az én tanyám igen messze esik a várostól és olyan jó volt többször elbeszélgetni a hozzám ellátogató munkásokkal. Ha mindjárt aláírom az ívet, hát akkor tán nem is keresnek fel újból. Hát ezért vetettem meg a lábam — és ravaszkásan kacsintott hozzá.

Aztán bort tett az asztalra.

— Igyunk — mondta — az újabb házasságomra. Mert én is jegyben jártam a tszszel és most összeházasodtunk.

Koccintottunk...

Morvay Sándor

FÉNYRE DERÜL

az egykori kubikosok, grófi cselédek földje

Sándorfalván hétfőn még csak 39 újabb család írta alá a belépési nyilatkozatot, három nappal később pedig már együtt volt a falu színe-virága, 548 porta birtokosa. Igy hallottam, így tárgyalták a piacon: összetartó nép a sándorfalvi. Nincs, nem is lehet kihúzó, jön mindenki. Itt ismertem meg Ambrus Istvánt is, aki házat akar építeni a nyáron, mert a régi már nem neki való. Maga mondta el: amikor meglátogatták a népnevelők, még nem írta alá a nyilatkozatot. »Hisz akkor nem építhetem a házat, ha menni kell a közös földre. Most meg észbe kaptam. Hisz éppen a szövetkezet tud legtöbbet segíteni rajtam. Van autó, vontató, minden van a közösben, és még valami van, — emberség. Ha nem telik vissza a segítség az idén, előlegezik azt jövőre is«.

Együtt írni...

Amikor megérkeztünk Boros Mihályékhoz, az új osztás Sztálin utcájába, a kislánynak mondott valamit az apja, s mire letelepedtünk, máris megérkeztek a szomszédok. Testvér, sógor, jóbarát. Pásztor Sándor bácsi hamar elárulta, nem véletlenül történt ez így, mert »mi, akik itt vagyunk, a régi betyár grófi világban is mindig együtt voltunk. Ha ekkora szalonnája volt valamelyikünknek — mutatta az ujján —, azt is elosztottuk. Egy csapatban szeretnénk lenni a szövetkezetben is, azért akarjuk most együtt írni...«

Az írást azonban nem lehet csak úgy, egyszerűen elkezdeni. Borosüvegek kerültek sorba az asztalra, melléjük disznótori paprikás, ahogy a házigazda mondta, az étkek királya. Leöblítettük »a király útját« jóféle kövidinkával, s aztán már írtuk is. Amikor Pásztor István is alárótta a nyilatkozatot, azt mondta:

— Hát ezt megtettem azzal a szándékkal, hogy utoljára.

Ez idő alatt a Rózsa Ferenc Tsz irodáján valóságos kis ribillió keletkezett. Elfogyott a belépési nyilatkozat. Épp öt gazdának nem jutott. Hát ez meg olyan — mondják —, mint az arató, aki kaszálni megy, s otthonmarad a kaszája. Kétszer se mondták, mire szalasztottak egy embert nyomtatványért a tanácshoz.

A legények titka

Kint, a behavazott falusi házak felett vidám nóta, zene szárnyal. A helybeli »Szív küldi«-műsor járja. A parasztemberek mind-mind a saját nótájukat várják. Amikor Rovó Józsi bácsiét mondják, mosolyogva szólal meg az öreg: »Hát még a nótámat is eltalálták«.

Ezután egy szálas fiatalember szólal meg, nyilván az én ugratásomra:

— Az ám, elvtárs, nemcsak nyíltan, hanem titokban is folyik itt a szervezkedés!

Hát aztán, mi lehet az a titok? A legény mondaná is, meg nem is, látszik, rápparancsoltak a barátok, tartsa még a száját, de aztán csak megmondja:

— Vagyunk itten jó páran, mi még nem írtuk alá a nyilatkozatot. Addig nem is írjuk, míg készen nem leszünk a magunk dolgával. Szervezzük a brigádot, a legerősebbekből, majd ha kileszünk, akkor egyszerre...

Csak szövetkezetinek muzsikálnak

A Rózsa Ferenc Tsz-ben Pataki Sándor bácsiék mondták el:

— Tegnap a falu nótafái is kitettek magukért. Szánkóra pakolt a falu népi zenekara — különben csupa jó gazdaemberek —, keresztül a falun, bevágtattak nyilatkozatokért a szövetkezetbe. Azt mondják, hogy ők ezután már csak szövetkezeti embernek muzsikálnak, hát illő akkor, hogy ők is tagok legyenek.

Igy lett hát percek alatt népi zenekara is a Rózsa Ferenc Tsz-nek, Sárközi István 10 holdas, Ábrahám Ferenc 15 holdas, Széll István 8 holdas, Berta Bálint 3 holdas gazdák személyében. Korom András nevét is ide kell írni az együttes kedvéért, ő azonban, ami a nyilatkozatot illeti, már 10 évvel megelőzte a cimborákat.

Gonda Mihály bácsi lelkében, mint csepp vízben a tenger, úgy él ez a falu. Ha felidézzük emlékezetébe a harmincas évek aratósztrájkjait, a Pallavichini-grófokat, még most is megsajdulnak a csontjai. Nemegyszer rakták meg úgy a csendőrök, hogy maga se hitte, ember lesz még belőle. Csütörtökig konokul kitartott, csak szép lovainak, 10 hold földjének, maga telepítette kis gyümölcsösének élt. Ugy érezte, ez már a boldogság teteje. Megfogta a madarat, amit egy életen át kergetett. Most kinyitotta a szemét, s meglátta, hogy bizony csak pipiske az, amit ő olyan nagyon szorít, ahhoz képest, ami a szövetkezetieknek van. Ezután hamar beérkezett ő is.

Egy kis „üzemzavar"

A tanácsházán Király elvtárs, az elnök hosszú névsort forgat a kezében. Felolvas a falu elitjeiből: Silocki Mihály 11 holdas, Király Ferenc 8 holdas, Horváth László 10 holdas, Darázs József 6 és fél holdas, a népfrontelnök, Kövágó Emil 9 holdas, Bakos József 8 holdas, Tartóczki István 12 holdas, és nagyon sokáig folytathatnám még, akik már mind itt vannak. Marton Ferenc, a falu szószólója volt már 1919-ben is. A sándorfalvi direktórium tagját tiszteljük benne, 6 és fél holdjával ő is beíratkozott. Szóval mindenki itt van és még jönnek is, akik most megmutathatják, mit tudnak az ezer holdakon... Most egy kis »üzemzavar« adódik. Szólnak a másik szobából, hogy »Molnár Jani bácsi otthon felejtette a pápaszemét«. Szerezzen hamar egyet az elnök.

Lassan, reszketve ír a munkában elfáradt, öreg kéz. Aztán felsóhajt az ember: »Mi lesz énvelem, hisz már megöregedtem«. Ő még nem tudhatja, amit Berta bácsi tud, a falu egyik huszáros öregje 42, hamarosan 43 unoka, dédunoka öregapja, aki pedig Jani bácsinál is öregebb. Tőle, ha megkérdezik: »Berta bátyó, hogy érzi magát?« — mindig csak azt feleli:

— Olyan jól, ahogy még sose!

Ő azonban már régi tagja a termelőszövetkezetnek.

Csepi József

Hajdú József — Varga Vince:

Igy képzeljük el a paprika nagyüzemi termelését Mihályteleken a szövetkezetben

Mihályteleken a paprika nagyüzemi termelésének megvalósítása foglalkoztatja leginkább az új belépésű termelőszövetkezeti tagokat. Nem kötik őket többé a mezsgyekarók és a szűk lehetőségek, hiszen most már szabadabban szárnyalhat képzeletük a jövőt illetően.

Hajdú József eddig 13 kataszteri hold és 200 négyszögöl, Varga Vince pedig 9 kataszteri hold és 1000 négyszögöl földön gazdálkodott — most mindketten a Tiszamenti Új Élet Tsz tagjai. Őket kérdeztük meg, milyen terveik, elgondolásaik vannak.

Szövetkezeti gazdaságunkat mintegy 1500—2000 hold földön gondoljuk kialakítani. Ennek körülbelül egyharmadán, a Matyon túlj részen lenne leginkább érdemes paprikát termelni. A mihályteleki

egyéni gazdaságok eddig csak 30—35 mázsás paprikatermést tudtak elérni holdankénti átlagban,

s bár a minőség megfelelő volt, éppen az alacsony hozamok miatt rendkívül magasak voltak a termelési költségek. Mostantól kezdve a több száz holdas táblák lehetővé teszik, hogy

legalább 55—60 mázsás holdankénti paprikatermést érjünk el

öntözés nélkül, megfelelő talajműveléssel. Ha ezt elérjük, már így is majdnem még egyszer akkora jövedelmet tudunk elérni egy hold földről, mint az egyéni gazdaságban. E tervek megvalósítása lehetővé tenné, hogy a Szeged környéki paprika eredményesen vehetne részt a világversenyben, s nemcsak a minőségét emlegetnék külföldön, hanem az olcsóságát is.

A magasabb terméshozamoknak most már adva van minden feltétele.

A lehető legjobb földeket lehet kiválasztani paprika alá, s a nagyarányú gépesítés bevezetésének sincs úgyszólván semmi akadálya a szövetkezeten belül.

Legfontosabb a palántaültetés gépesítése.

Az eddig alkalmazott palántaültető gépek még nem voltak egészen tökéletesek, mert különleges és költséges talajelőkészítést kívántak, de most az a hír járja, hogy alakítást végeznek ezen a gépen és jól beválnak majd. Huszonöt ember munkáját végzi el az az »okos« masina, s ezáltal nemcsak a tagok munkája lesz jóval könnyebb, hanem a tavaszi munkák dandárjában a munkaerőprobléma is jelentősen megoldódik.

Nagyüzemben a kapálást is jórészt gépesíteni lehet.

Zetor után akasztott sarabolókkal, vagy fürge kis motoros kapákkal irthatjuk majd a gyomokat és morzsalékossá tehetjük a talajt. Egyébként az sem közömbös, hogy a szövetkezetben vegyszerrel a gyomokat is ki lehet hamarosan irtani, főként azáltal, hogy a búzavetéseken rendszeresen alkalmazzuk a vegyszeres gyomirtást.

Szüretkor a zsákba szedett paprikának jelentősen romlik a minősége, mert törik. Ezért

meg kell majd oldani a ládákba való paprikaszedést.

Kellenek ezenkívül korszerű pajták, utóérlelés céljára.

Szükség lesz a szövetkezeti központban egy műszárítóra,

hogy egyrészt késő ősszel is lehessen foglalkoztatni a tagságot, másrészt a megtermelt paprikát egyenesen őrlésre készen lehessen átadni a vállalatnak.

Mindezeken kívül úgy gondoljuk, hogy előnyös lesz, ha a paprikatáblákat minél kisebb egységekre osztjuk majd fel. Tehát a brigádokon és a munkacsapatokon belül az egyes tagok is megkapják a reájuk eső részt, mert így

egész évben felelősségteljes, jó munkát

tudnak végezni egészen a betakarításig.

Több felsővárosi tekintélyes gazda is megtalálta a szövetkezethez vezető utat

Csongrádi Gábor: „Mint testvérek, egy akaraton dolgozunk majd"

Felsővároson az ismert, tekintélyesebb gazdák közé tartozik Csongrádi Gábor. Amikor a takaros, zárt, köves veranda előtt levertük lábunkról a havat, ezzel fogadott az asszony:

— Jöjjenek csak, szívesen látjuk magukat, de nálunk már nincs sok beszélni való...

Igy mondta, mert arra gondolt, hogy talán a termelőszövetkezetbe való belépésről akarunk velük beszélgetni. Már pedig Csongrádi Gábor a napokban, a Csaba utca 56 szám alatti házában aláírta élete nagy döntését, hogy kéri felvételét a Felszabadulás Termelőszövetkezetbe.

— *Egy cseppet sem bántam meg ezt az elhatározásomat* —, mondotta, amikor a jó meleg szobában beszélgetni kezdtünk, az asszony pedig tovább folytatta a levesnek készülő galambok pucolását. — *Beírtam a nyolc és fél hold saját földemet, meg azt a hét és fél holdat is, amelyet kishaszonbérletben műveltem. Arra törekszem, hogy ugyanolyan igyekezettel dolgozzam majd a termelőszövetkezetben is, mint egyéni gazdálkodó koromban, merthiszen csak így, közösen, egy karattal érhetünk el eredményt.*

S amikor arra terelődött a szó, hogyan találják majd meg a számításukat, Csongrádi Gábor bizakodóan beszélt:

— *Biztos vagyok benne, hogy megtaláljuk a szövetkezetben is a jó megélhetést, még tán jobbat is, mint eddig. Éppen az előbb beszélgettünk róla a feleségemmel, hogy most már az adót se kell fizetni, ami nekem egy évben 10 ezer forinton felül volt. S úgy gondolom, hogy mindannyian, mint a testvérek, egy akaraton dolgozunk majd.*

Elgondolkodva tette hozzá:

— *Tudja, ez is a szép ebben: ott mindannyian a közös érdekért, a közös boldogulásért dolgozunk együtt. Nem is lesz ebben hiba, hiszen csupa ismerős közé léptem be, akikkel jól megértjük majd egymást. Igazuk van azoknak, akik nálam jártak, hogy ez a mi érdekünk, meg az egész haza érdeke.*

*

A második kerületben — Felsővároson, a Felsővárosi feketeföldeken, a rókusi részeken, Petőfitelepen — mind többen gondolkodnak így, mint Csongrádi Gábor. Néhány nap óta különösen érezhető a népnevelők kitartó felvilágosító munkájának eredménye, egyre többen és többen kérik felvételüket a termelőszövetkezetbe. Az új belépők között jómódú, tekintélyes gazdák is mind többen akadnak, akik látják, hogy együtt a közös munkával még többre vihetik. Ezért lépett be 10 holdjával *Nagy* Pál, a Csuka utca 33 szám alól, *Galiba* István hét holdjával a Hattyú utca 10 szám alól, azután a Sándor utcai *Sebők* István, meg többen a környék *kiváló szakképzettségű kertészei* közül is. A szövetkezet gondolata mind jobban tért hódít, s az elkövetkező napok bizonyára még több dolgozó paraszt előtt nyitják fel az új, jobb életbe vezető kaput.

Vasárnap, 17-én
a Búbos étteremben
magyarnóta-est
Fellép:
SZŰCS SÁNDOR
Kísér:
KONSTANTIN ISTVÁN
és zenekara.
BELÉPŐDÍJ NINCS